

Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
Fırat University Journal of Social Science
Cilt: 16, Sayı: 2 Sayfa: 443-444, ELAZIĞ-2006

ALİ YILDIRIM; EDEBİYAT

Fırat Üniversitesi Yayınları, Elazığ, 2004, 311 s.

Edebiyat, tarih boyunca hep tartışılmış bir sanat dalı olmuştur. Dinî, ahlâkî, siyasî ve bedîî açılardan ele alınmış olan edebiyat, pek çok boyutuyla hâlâ tartışılmaya devam etmektedir. Edebiyat bir dil ürünüdür. Bu nedenle “dil öğretimi iyileştirilerek ve tamamlanarak” ancak edebiyat, gereği gibi değerlendirilebilir.

Fırat Üniversitesi Yayınlarından, 2004 yılında çıkan *Edebiyat* adlı kitap, Süleyman Fehmi'nin 1909, 1910 ve 1912 yıllarında üç defa basılmış bir eseridir. Doç. Dr. Ali Yıldırım, bu eseri günümüz Türkçesiyle yeniden yayıma hazırlamış. Ancak bu çalışma, eski yazı(Arap harfli Osmanlı Türkçesi)dan yeni yazı(Latin harfli Türkiye Türkçesi)ya çeviriden ibaret değil. Yazıldığı dönemin ağır dil özelliklerini taşıyan kitap, hazırlayan tarafından büyük ölçüde sadeleştirilerek, neredeyse yeniden telif edilmiştir.

Kitap, Hazırlayanın Ön sözü, Yazarın Ön sözü ve dört kısımdan oluşmaktadır. Eserin her kısmı bütünlük arz eden ayrı ayrı bölümlere ayrılmaktadır. Birinci kısım-birinci bölümde; edebiyatın ne olup ne olmadığı, edebiyatın, bilim ve sanatın diğer dallarıyla olan ilişkisi üzerinde durulmuştur. Bu bölümde; edebiyatın tarihî serüvenini görmekteyiz. İkinci bölümde; sanatın özellikle edebiyatın mahiyeti hakkında derin bilgi ve analizler bulunmaktadır. Üçüncü bölümde; sanat(edebiyat)ın amacı ve dördüncü bölümde edebî bir eserin taşı(ma)dığı nitelikler ve deha ile sanatçı(lık) ilişkisine dikkat çekilmiştir.

Edebiyat'ın birinci kısmında daha çok pratiğe yönelik bilgilerin verildiğini görmekteyiz. İkinci kısmından itibaren daha çok uygulamaya yönelindiği görülmektedir. İkinci kısım-birinci bölümde; yazma sanatının şartları, ikinci ve üçüncü bölümlerde üslup ve üslubun taşınması gereken meziyetler verilirken, dördüncü bölümde üslubun özel meziyetleri ve çeşitleri üzerinde durulmuştur. İkinci kısım, edebî bir eser ortaya koymanın asgarî şartlarını sıralamaktadır. Yazarın ön sözde belirttiği üzere, eserin yazılma maksadı; “düşünce kuvveti oldukça gelişmiş, edebiyatta belli bir yol katetmiş ve yazmaya meyilli olanlar”a yardımcı olmasıdır. Bu maksat, kitabın bütününde görülmekle

birlikte ikinci kısımda daha belirgindir.

Edebiyat'ın üçüncü kısmında, edebî sanatlar, dördüncü ve son kısmında da söz sanatları bütün incelikleriyle ve örnekleriyle verilmiştir. Edebî sanatların konu edildiği bu iki kısımda; hem Divan hem Yeni edebiyatın ürünlerinden seçilen örnek metinlerle konunun zorluk ve incelikleri anlaşılır hale getirilmiştir. Ayrıca eser boyunca Batı edebiyatından yapılan yerinde ve çok sayıdaki alıntı, çalışmanın ilmî değeri ve titizliğini göstermektedir.

Batılı sanatçı ve bilim adamlarının adları ve eserleri bazen orijinal haliyle verilirken bazen de telaffuzu parantez içinde verilmiş. Çok parantezin eserin esasına halel getirebileceği endişesiyle bu yolun tercih edildiği açıktır. Ancak bir tutarsızlık da söz konusudur. Kitaptaki belki de tek eksiklik, (okuyucuya kolaylık sağlaması için) *dizin* ve -eserin orijinalinde varsa- *kaynakların* bulunmayışıdır. Kitabın yeni baskılarda bunların da eklenmesi dileğimizdir.

Süleyman Fehmi'nin *Edebiyat* adlı eseri, o yıllarda uzun süre liselerde ders kitabı olarak okutulmuştur. Ancak kitabın bugünkü liselerin edebiyatla ilgili müfredatına göre ağır olduğunu kaydederek, sadece lise öğrencisi ve öğretmenlerinin değil, bütün üniversitelerin Türk Dili ve Edebiyatı bölümleri ile Eğitim fakültelerinin Türkçe Öğretimi ve Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği bölümlerinin öğrenci ve öğretim üyelerine, sanatçı ve aydınlara, edebiyatı seven ve ilgilenen herkese tavsiye edilecek bir kitap olduğunu belirtmek gerekir. Müellifini rahmetle anarken, eseri büyük bir emekle yeniden hazırlayarak yararlanacakların hizmetine sunan Doç. Dr. Ali Yıldırım'ı ve Fırat Üniversitesi yönetimini tebrik ederim.

Mehmet ULUCAN

*Fırat Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi,
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.*